

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
13-06-02	PO/KB/02/24296		18 juni 2002
Onderwerp		Doorkiesnummer	
speciaal basisonderwijs			

In uw brief van 13 juni jl., kenmerk SO-02-18, vraagt u een reactie op de problematiek op speciale scholen voor basisonderwijs, waarvan in diverse krantenberichten melding wordt gemaakt.

In deze brief wordt achtereenvolgens ingegaan op de bevindingen van de inspectie, zoals neergelegd in het Onderwijsverslag, de investeringen in het speciaal basisonderwijs en de aanpak van het lerarentekort. Besloten wordt met conclusies.

Regulier schooltoezicht van de inspectie

In het schooljaar 2000-2001 heeft de inspectie door middel van regulier schooltoezicht de kwaliteit beoordeeld van het onderwijs op 53 van de 360 speciale scholen voor basisonderwijs. In het Onderwijsverslag over het jaar 2001 heeft de inspectie hierover gerapporteerd. De inspectie tekent aan dat de onderzochte groep scholen niet representatief is voor alle scholen voor speciaal basisonderwijs. Zij kondigt aan dat in de tweede helft van 2002 een completer beeld beschikbaar is.

De Algemene Onderwijsbond (AOB) heeft de 53 schoolrapporten bij de inspectie opgevraagd en publiceert hierover in *Het Onderwijsblad*.

Resultaten

De resultaten van het inspectie-onderzoek wijzen op een veilig en ondersteunend pedagogisch klimaat. Sterke punten zijn de

wijze waarop leraren lesgeven en leerlingen stimuleren in hun sociaal-emotionele ontwikkeling.

Daar staat tegenover dat de leerlingenzorg op de 53 speciale scholen voor basisonderwijs niet voldoende op orde is.

Hulpvragen worden niet altijd onderkend en vertaald in handelingsplanning. Het continuüm aan zorg dat basisscholen en speciale scholen voor basisonderwijs gezamenlijk moeten bieden komt hierdoor volgens de inspectie onder druk te staan.

De inspectie tekent hierbij aan dat de kwaliteit van de leerlingenzorg van cruciaal belang is voor het onderwijsleerproces en de opbrengsten van dat proces. Elke leerling in het speciaal basisonderwijs is immers als zorgleerling te beschouwen. Dit vraagt juist om een centrale positie van de leerlingenzorg.

Ook gebruiken veel scholen een te smal en verouderd onderwijsleerpakket.

Het ontbreken van goede methoden heeft zijn weerslag op het didactisch handelen van de leraren en in bijvoorbeeld het voldoende aanbieden van de kerndoelen.

Leraren maken in veel gevallen een keuze uit verschillende methoden, waardoor de doorgaande lijn ontbreekt. Sommige scholen blijken niet over voldoende leerstof voor leerlingen van groep 8 te beschikken.

Mogelijke oorzaken voor deze problemen zijn volgens de inspectie het leraren-tekort en het ziekteverzuim. Interne begeleiders en remedial teachers moeten vaak als invaller optreden en komen daardoor aan hun eigenlijke taken minder toe. Ook wijst de inspectie op het feit dat sinds de invoering van de Wet op het primair onderwijs (1998) speciale scholen voor basisonderwijs veel tijd hebben gestoken in de samenvoeging van voormalige scholen voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (LOM) en voor moeilijk lerende kinderen (MLK).

De uitkomsten zijn niet bemoedigend. Ook in de 53 bezochte scholen voor speciaal basisonderwijs trekt het lerarentekort een zware wissel op de kwaliteit van het onderwijs. De recent uitgevoerde fusies hebben veel energie gevergd.

Investerings in het speciaal basisonderwijs

Initiatieven zijn genomen om de kwaliteit van het onderwijs op de speciale

scholen voor basisonderwijs een impuls te geven. Met ingang van 2002 betreft dit structureel een bedrag van € 0,6 miljoen ten behoeve van modernisering van leermethoden in het speciaal (basis-)onderwijs, in 2001 is eenmalig een bedrag van € 0,9 miljoen hiervoor beschikbaar gesteld. Het Centrum voor Educatieve Dienstverlening in Rotterdam ontwikkelt een Taalmethode Zorgleerlingen, die geschikt is voor zowel zorgleerlingen in het regulier basisonderwijs als leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs.

Voor de zwakste leerlingen wordt een extra differentiatietraject ontwikkeld.

Ook in het rekenonderwijs wordt extra geïnvesteerd. Het Freudenthal-instituut ontplooit daartoe activiteiten in samenwerking met de KPC-Groep en het CED/PI. Men ontwikkelt leertrajecten, (instroom-)toetsen en nieuw materiaal. De

leeromgeving krijgt aandacht en het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ict) komt daarbij nadrukkelijk aan bod. Voor docenten komt er speciale ruimte op het rekenweb. De producten komen begin 2003 geleidelijk beschikbaar.

Investeren in leraren

De afgelopen jaren hebben de arbeidsomstandigheden en het salaris van leraren hoge prioriteit gekregen. Sinds 1 augustus 2001 kennen speciale scholen voor basisonderwijs het schoolbudget, een budget dat ze naar eigen inzicht in kunnen zetten voor personeelsbeleid. In het schooljaar 2001-2002 is voor het schoolbudget een bedrag van € 13 miljoen voor het speciaal basisonderwijs uitgetrokken, per school betekent dat een budget van gemiddeld € 36.000,=.

Om het lerarentekort te bestrijden zijn diverse maatregelen genomen. In de nota *Maatwerk 3* is een samenhangend pakket van maatregelen gepresenteerd dat zowel de vraag naar, als het aanbod van onderwijsassistenten versterkt. Ook bevat *Maatwerk 3* specifieke maatregelen om personeelstekorten in het speciaal (basis)onderwijs aan te pakken. De doorstroming van personeel tussen de sectoren onderwijs en welzijn wordt bevorderd.

Deze maatregelen zullen pas op termijn vruchten afwerpen. Voor de korte termijn dient alles op alles gezet te worden om het lerarentekort in het speciaal basis-onderwijs aan te pakken. Aanvullende maatregelen zijn nodig. Op korte termijn zal door de bemiddelingsorganisaties de bemiddeling van zij-instromers ten behoeve van het speciaal basisonderwijs worden geïntensiveerd. Speciale scholen voor basisonderwijs worden gestimuleerd meer te gaan werken met vaste vervangers (plusleraren). De plusleraar wordt tevens ingezet voor de begeleiding van zij-instromers of ander (nieuw) personeel. Op deze wijze wordt de werkdruk van het zittend personeel verlicht en kan het nieuwe personeel sneller worden ingezet.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(drs. K.Y.I.J. Adelmund)